

**Chcete vedieť
viac o svojich
právach
v práci?**

**Máte
vplyvného
priateľa**

Informácie o:

- **právach týkajúcich sa celoštátnej minimálnej mzdy,**
- **právach týkajúcich sa pracovného času,**
- **právach pri práci pre personálnu agentúru,**
- **právach pri práci v poľnohospodárstve,**
- **právach pri práci pre sprostredkovateľa práce (gangmaster).**

Tento leták opisuje určité zamestnanecké práva, ktoré ľudia pracujúci v Spojenom kráľovstve majú. Ak zamestnávateľ nedodržiava predpisy týkajúce sa týchto práv, porušuje zákon.

V súčasnosti existuje pomocná telefónna linka pre práva týkajúce sa práce a odmeňovania, na ktorej možno získať podrobnejšie informácie o týchto právach. Na tejto linke môžete získať rady a pomoc s tým, čo máte robiť. Táto linka vám môže pomôcť s tým, aby ste dostávali to, na čo máte nárok.

Predpisy týkajúce sa odmeňovania a pracovného času sa vzťahujú na všetkých pracovníkov (pozri strany 3 a 4). Pre niektoré druhy práce existujú aj špeciálne predpisy. Aj tie sú vysvetlené v tomto letáku.

Zamestnávateľ vám musí poskytnúť aj iné zamestnanecké práva, ako je napríklad právo na platenú dovolenku a na prestávky v práci, a musí sa starať o vašu bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci. Ak budete mať z tohto hľadiska či z hľadiska iných zamestnaneckých práv nezahrnutých v tomto letáku nejaké obavy či pochybnosti, obráťte sa s prosbou o pomoc na Poradenské, zmierovacie a arbitrážne centrum (Acas) na telefónnom čísle **08457 47 47 47** alebo navštívte webovú stránku **www.direct.gov.uk**.

Pre informácie o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci sa obráťte na Inšpektorát práce (Health and Safety Executive (HSE)) na telefónnom čísle **0845 345 0055**.

Predpisy týkajúce sa celoštátnej minimálnej mzdy

- Ak máte 22 rokov alebo viac, musíte za svoju prácu dostávať zaplatené aspoň 5,80 GBP na hodinu. Taká je totiž celoštátna minimálna mzda.
- Na celoštátnu minimálnu mzdu má právo takmer každý. Zahŕňa to dočasnú prácu, prácu na čiastočný úväzok, príležitostnú prácu, prácu z domu, prácu na úkol a vzťahuje sa to aj na ľudí z iných krajín.
- Od 1. októbra 2009 platí, že akékoľvek prepitné, ktoré dostanete, sa považuje za extra a nesmie sa rátať do minimálnej mzdy.
- Zamestnávateľ vám nesmie zo mzdy sťahovať peniaze za veci, ako sú napríklad pracovné pomôcky, ochranný pracovný odev či pracovné uniformy, ak ju to zníži pod úroveň celoštátnej minimálnej mzdy.

Výška celoštátnej minimálnej mzdy sa môže každý rok meniť, a to v októbri.

Mladí pracovníci

Výška celoštátnej minimálnej mzdy pre ľudí, ktorí majú menej než 22 rokov:

- 4,83 GBP na hodinu pre pracovníkov vo veku 18 až 21 rokov.
- 3,57 GBP na hodinu pre pracovníkov, ktorí už nie sú školopovinného veku, ale majú menej než 18 rokov.

Výnimky

- Existujú výnimky, keď ľudia nemusia za svoju prácu dostávať zaplatenú celoštátnu minimálnu mzdu. Môže ísť napríklad o nejakých učňov alebo študentov na praxi.
- Pokiaľ ide o ubytovanie, zamestnávateľ zaň môže týždenne sťahovať maximálne 31,57 GBP zo mzdy vo výške celoštátnej minimálnej mzdy. Nazýva sa to „protihodnota za ubytovanie (accommodation offset)“.
- Na prácu v poľnohospodárstve sa vzťahujú iné sadzby minimálnej mzdy (pozri stranu 6).

Dostávate za svoju prácu aspoň celoštátnu minimálnu mzdu?

Od zamestnávateľa by ste mali dostávať aj výplatnú pásku, na ktorej by mala byť uvedená výška zárobku/mzdy a výška zrážok, napríklad na daň z príjmu.

Ale je možné, že z nej nebude jasné, či ste za svoju prácu dostali zaplatenú aspoň minimálnu mzdu. Nejaké peniaze, ako sú napríklad výdavky, sa totiž do minimálnej mzdy nezapočítavajú. Alebo za hodinu práce nemusíte vždy dostať rovnakú sumu.

Viac informácií môžete získať na bezplatnej pomocnej telefónnej linke na čísle **0800 917 2368** alebo na webovej stránke www.direct.gov.uk/payandworkrights.

Predpisy týkajúce sa pracovného času

- Nemusíte pracovať viac než priemerne 48 hodín týždenne.
- Toto sa vzťahuje takmer na každého človeka pracujúceho v Spojenom kráľovstve.
- Ak máte viac než 18 rokov, môžete si vybrať, že budete pracovať aj dlhšie, ak to budete chcieť – ale zamestnávateľ vás k tomu nemôže nútiť. Musíte však o tom podpísať písomnú dohodu.

Ako vypočítať, koľko hodín pracujete

Určitý čas odpracovaný navyše bežnej práce sa zaratáva do limitu 48 hodín. Ide napríklad o:

- školenia/zaškoľovanie na prácu,
- čas strávený na ceste, ak je to súčasťou výkonu práce,
- platená práca nadčas.

Do pracovného času sa nezaratávajú:

- prestávky na obed,
- cesta do práce a z práce,
- dobrovoľná neplatená práca nadčas.

Mladí pracovníci

Mladí ľudia (ktorí už nie sú školopovinného veku, ale majú menej než 18 rokov) môžu pracovať maximálne 8 hodín denne a 40 hodín týždenne.

Výnimky

Existujú určité zamestnania/povolania, v rámci ktorých je za určitých okolností dovolený aj dlhší pracovný čas. Medzi ne patrí:

- Určitá práca v ozbrojených silách, polícii, hasičskom a záchrannom zbore a v službách rýchlej zdravotnej pomoci.
- Práca na morských rybárskych lodiach alebo obchodných lodiach na jazerách a iných vnútrozemských vodách.
- Pomocný personál v rodinných domoch.

Viac informácií môžete získať na bezplatnej pomocnej telefónnej linke na čísle **0800 917 2368** alebo na webovej stránke **www.direct.gov.uk/payandworkrights**.

Ak pracujete pre personálnu agentúru

- Agentúra vám musí zaplatiť za každú odpracovanú hodinu.
- Nesmie od vás žiadať peniaze za to, že vám nájde prácu.
- Musí vám písomne oznámiť, koľko vám bude platiť, aké sú podmienky zamestnania a aký druh práce bude pre vás hľadať.
- Bez vášho súhlasu vám nesmie zo mzdy sťahovať peniaze za veci, ako sú napríklad pracovné pomôcky, ochranný pracovný odev či pracovné uniformy.
- Môže si účtovať poplatky za dodatočné služby, ale nesmie vás nútiť tieto služby využívať tým, že z nich urobí podmienku toho, že vám nájde prácu.

Pre agentúry pôsobiace v sektore zábavného priemyslu a modelingu platia iné predpisy. V prípade potreby si to overte v príslušnej agentúre alebo si vyhľadajte informácie na webovej stránke **www.direct.gov.uk**.

Inšpektorát štandardov personálnych agentúr (Employment Agency Standards Inspectorate) zabezpečuje, aby agentúry dodržiavali zákon. Prešetruje sťažnosti podané na personálne agentúry.

Ďalšie zamestnanecké práva

Okrem toho máte napríklad aj právo na platenú dovolenku a prestávky na odpočinok.

Viac informácií môžete získať na bezplatnej pomocnej telefónnej linke na čísle **0800 917 2368** alebo na webovej stránke **www.direct.gov.uk/payandworkrights**.

Ak pracujete v poľnohospodárstve

Na ľudí pracujúcich v poľnohospodárstve sa vzťahujú určité špeciálne predpisy.

Do poľnohospodárstva patrí chov hospodárskych zvierat, akýkoľvek druh produkcie potravín na farme, záhradníctvo, komerčná produkcia zeleniny, pestovanie sadeníc, drevín a iných plodín v škôlkach, balenie potravín a správa sádov a zalesnených porastov.

- Minimálna sadzba mzdy v poľnohospodárstve je 5,81 GBP na hodinu.
- Na túto sadzbu mzdy máte právo bez ohľadu na to, či ide o prácu na čiastočný úväzok, sezónnu prácu, príležitostnú prácu alebo úkolovú prácu.
- Rovnakú sadzbu mzdy by ste mali normálne dostávať aj vtedy, keď ste práceneschopný, lebo ste chorý alebo ste mali úraz v práci.
- Ak vám zamestnávateľ poskytuje ubytovanie, môže vám za to sťahovať zo mzdy určitú sumu. Tá však nesmie byť vyššia než 31,57 GBP na týždeň.
- Zamestnávateľa môžete požiadať o to, aby vám ukázal evidenciu týkajúcu sa vašej mzdy/vašich výplat. On vám v takom prípade musí vyhovieť. V evidencii si potom môžete skontrolovať, koľko zarábate.

Ak pracujete pre sprostredkovateľa práce (gangmaster), prečítajte si aj stranu 7.

Viac informácií môžete získať na bezplatnej pomocnej telefónnej linke na čísle **0800 917 2368** alebo na webovej stránke **www.direct.gov.uk/payandworkrights**.

Ak pracujete pre sprostredkovateľa práce (gangmaster)

Sprostredkovatelia práce sú jednotlivci alebo firmy, ktorí/ktoré dodávajú pracovníkov do určitých odvetví, ako je poľnohospodárstvo, komerčná produkcia zeleniny, zber mäkkýšov a spracovanie a balenie potravín a nápojov.

- Máte také isté práva týkajúce sa odmeňovania a pracovného času ako iní pracovníci.
- Sprostredkovateľ práce vám nesmie brániť pracovať aj pre niekoho iného alebo niekde inde, nesmie vám vziať cestovný pas či nejaké iné doklady a dokumenty, nesmie vás nútiť, aby ste mu zaplatili za odchod z práce a nesmie sa vám žiadnym spôsobom vyhrážať.
- Sprostredkovateľ práce vám nesmie zo mzdy sťahovať peniaze na veci, ako sú napríklad pracovné pomôcky, ochranný pracovný odev či pracovné uniformy.
- Ubytovanie poskytované sprostredkovateľom práce musí byť bezpečné. Avšak nemusíte bývať v ubytovaní poskytovanom sprostredkovateľom práce.

Na ochranu ľudí pracujúcich pre sprostredkovateľov práce bol zriadený Úrad na vydávanie licencií pre sprostredkovateľov práce (Gangmasters Licensing Authority). Ak sprostredkovateľ práce nezaobchádza s pracovníkmi spravodlivo, tento úrad mu môže zabrániť v tejto podnikateľskej činnosti.

Ďalšie zamestnanecké práva

Okrem toho máte napríklad aj právo na platenú dovolenku, nemocenské dávky a školenia/zaškoľovanie na prácu.

Ak pracujete pre personálnu agentúru, prečítajte si aj stranu 5.

Viac informácií môžete získať na bezplatnej pomocnej telefónnej linke na čísle **0800 917 2368** alebo na webovej stránke **www.direct.gov.uk/payandworkrights**.

Ako získať viac informácií

Volania z niektorých mobilných telefónov sú bezplatné, no u iných sa to môže líšiť. Overte si to u príslušného operátora.

Zavolajte na túto pomocnú telefónnu linku, ak:

- potrebujete ďalšiu pomoc alebo rady,
- si myslíte, že za svoju prácu nedostávate zaplatenú správnu sumu alebo dochádza k porušovaniu vašich práv týkajúcich sa práce a odmeňovania,
- chcete zistiť, či za svoju prácu dostávate aspoň celoštátnu minimálnu mzdu.

Volania na túto pomocnú telefónnu linku sú bezplatné a dôverné a možno na nej získať pomoc a rady vo viac než 100 jazykoch sveta. Ak sa budete chcieť sťažovať na svojho zamestnávateľa, môžete to urobiť aj anonymne, to je nemusíte sa predstavíť.

Veľa užitočných informácií je k dispozícii aj na webovej stránke **www.direct.gov.uk/payandworkrights**. Eventuálne vám môže pomôcť aj to, ak sa o týchto právach porozprávate so svojim zamestnávateľom.

Pre informácie o všetkých ostatných zamestnaneckých právach nezahrnutých v tomto letáku sa obráťte s prosbou o pomoc na Poradenské, zmierovacie a arbitrážne centrum (Acas) na telefónnom čísle **08457 47 47 47** alebo navštívte webovú stránku **www.direct.gov.uk**.

Eventuálne môžete navštíviť najbližšiu pobočku Občianskej poradenskej kancelárie (Citizens Advice Bureau). Jej adresu môžete nájsť v miestnom telefónnom zozname alebo na webovej stránke **www.citizensadvice.org.uk**.

